

Regulamentul atestării cadrelor științifice și științifico-didactice de înaltă calificare

Anexa 3 la Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova

1. Calificarea profesională a oamenilor de știință și a cadrelor științifico-didactice se atestă prin grade și titluri științifice și titluri științifico-didactice.
2. În Republica Moldova se conferă 2 grade științifice: de doctor habilitat și de doctor. Oamenilor de știință care s-au afirmat în proces de cercetare li se acordă titlul științific de conferențiar cercetător, iar celor care s-au afirmat în proces de învățământ superior li se acordă titlul științifico-didactic de conferențiar universitar.
3. Conferențiarilor cercetători care s-au afirmat prin realizări științifice de anvergură și în pregătirea cadrelor științifice de înaltă calificare li se acordă titlul științific de profesor cercetător. Conferențiarilor universitari care s-au afirmat în proces didactic în pregătirea cadrelor științifice de înaltă calificare și prin noi realizări științifice li se acordă titlul științifico-didactic de profesor universitar.
4. Pentru asigurarea unor condiții egale tuturor candidaților la grade și titluri, în Republica Moldova funcționează un sistem național unic de atestare a cadrelor științifice și științifico-didactice de înaltă calificare, administrat de Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare (în continuare – Consiliul Național).
5. Pentru atestarea cadrelor științifice de înaltă calificare, Comisia de atestare a personalului științific și științifico-didactic de înaltă calificare (în continuare – Comisia de atestare) a Consiliului Național creează în organizațiile din sfera științei și inovării acreditate și în instituțiile de învățământ superior acreditate, cu performanțe științifice înalte, o rețea de consilii științifice specializate.
6. Prezentarea cadrelor științifice pentru conferirea de grade și titluri științifice și de titluri științifico-didactice se efectuează prin intermediul consiliilor științifice ale organizațiilor din sfera științei și inovării și senatelor instituțiilor de învățământ superior acreditate.
7. Consiliile științifice specializate sînt veriga principală a sistemului național de atestare a cadrelor științifice, ele fiind cele care organizează susținerea publică a tezelor de doctor/doctor habilitat și care poartă întreaga răspundere pentru evaluarea corectă și obiectivă a acestor lucrări.
8. Consiliile științifice ale organizațiilor din sfera științei și inovării și senatele instituțiilor de învățământ superior, abilitate cu dreptul de a institui consilii științifice specializate, desemnează membrii seminarelor de profil și/sau membrii comisiilor de problemă la specialitățile respective și conducătorii acestora, care vor fi responsabili de estimarea tezelor de doctor/doctor habilitat.
9. Consiliile științifice specializate se organizează ad-hoc pentru fiecare teză aparte și activează în conformitate cu un regulament aprobat de Consiliul Național. Se admite examinarea de unul și

același consiliu (în ședințe aparte) a două teze de doctor/doctor habilitat ce țin de aceeași specialitate și au teme adiacente.

10. Consiliul științific specializat se constituie din 5 membri, inclusiv președintele și secretarul științific, care au lucrări științifice la specialitatea tezei examinate. Membrii consiliului sînt propuși de către seminarele de profil și/sau comisiile de probleme care au recomandat teza spre susținere. Cel puțin unul din membrii consiliului științific specializat va fi din altă organizație decît cea în care activează consiliul. La o solicitare motivată, se pot include suplimentar pînă la 4 doctori habilitați.
11. În consiliul științific specializat investit cu dreptul de a conferi grad științific de doctor, doctor habilitat, 2 membri și, respectiv, 3 membri trebuie să fie doctori habilitați. La o solicitare motivată, consiliul poate avea 4 doctori habilitați.
12. Consiliile științifice ale organizațiilor din sfera științei și inovării și senatele instituțiilor de învățămînt superior numesc, pe un termen de 4 ani, președinții (la fiecare specialitate) și secretarii științifici (la fiecare specialitate sau la un grup de specialități adiacente) ai consiliilor științifice specializate ce vor activa în cadrul organizației și instituției de învățămînt respective. Organizația din sfera științei și inovării și instituția de învățămînt superior respectivă vor asigura remunerarea secretarilor științifici.
13. Președinte al consiliului științific specializat trebuie să fie un cercetător științific titular al organizației respective cu grad științific de doctor habilitat. Secretar științific al consiliului științific specializat trebuie să fie numit un cercetător științific titular al organizației respective cu grad științific de doctor sau doctor habilitat și să fie responsabil de actele prezentate Consiliului Național.
14. Consiliile științifice specializate se instituie exclusiv în cadrul organizațiilor acreditate din sfera științei și inovării și al instituțiilor de învățămînt superior acreditate, la specialități pentru care acestea sînt abilitate ca organizații ce instituie doctoratul, cel puțin după 3 ani de la aprobarea lor în această calitate, dacă dispun de potențialul științific necesar examinării competente și exigente a tezelor de doctor/doctor habilitat la specialitatea respectivă.
15. Organizația în care activează consiliul științific specializat îi asigură condiții de lucru, suportă cheltuielile aferente activității lui (inclusiv remunerarea membrilor consiliului și a referenților oficiali, acoperirea cheltuielilor de deplasare și de cazare) și este responsabilă de întreaga lui activitate.

Teza de doctor/doctor habilitat reprezintă rezultatele cercetărilor autorului și este susținută în scopul obținerii gradului științific de doctor/doctor habilitat.

16. Teza de doctor/doctor habilitat este o lucrare științifică originală, elaborată în baza propriilor lucrări științifice publicate, în scopul obținerii gradului științific de doctor/doctor habilitat, cu rezultate teoretice și/sau experimentale noi care ilustrează importanța aportului la știință al pretendentului.

17. Teza de doctor/doctor habilitat se depune la consiliul științific specializat în formă de manuscris sau, ca excepție, în formă de referat științific în cazurile prevăzute de actele normative ale Consiliului Național.
18. În introducerea tezei de doctor/doctor habilitat trebuie să se consemneze:
- actualitatea și gradul de studiere a temei investigate;
  - scopul și obiectivele tezei;
  - noutatea științifică a rezultatelor obținute;
  - importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării;
  - aprobarea rezultatelor.
19. Conținutul tezei de doctor/doctor habilitat se expune astfel încât să se demonstreze în mod convingător valoarea rezultatelor investigațiilor, locul lor în contextul cercetărilor științifice de specialitate din țară și din lume.
20. Ultimul compartiment al tezei trebuie să cuprindă:
- sinteza rezultatelor obținute;
  - concluzii și recomandări;
  - bibliografia;
  - lista abrevierilor utilizate în teză.
21. Teza de doctor trebuie să aibă la bază cel puțin 5 lucrări științifice proprii publicate, inclusiv 2 lucrări publicate în reviste științifice cu recenzenți, 2 fără coautori.
22. Teza de doctor habilitat trebuie să aibă la bază cel puțin 20 de lucrări științifice proprii publicate după susținerea tezei de doctor (inclusiv monografiile și/sau articole de sinteză, cel puțin 8 lucrări publicate în reviste științifice cu recenzenți, 5 lucrări fără coautori), iar rezultatele cercetărilor științifice prezentate în teză trebuie să fie aprobate de cel puțin 5 foruri științifice internaționale de specialitate.
23. Se consideră lucrări științifice următoarele tipuri de publicații:
- monografiile;
  - manualele pentru instituțiile universitare și preuniversitare și materialele metodico-didactice (în cazul tezelor de doctor/doctor habilitat în pedagogie);
  - articolele publicate în culegeri de lucrări științifice de specialitate, recomandate de consiliul științific al organizației din sfera științei și inovării sau de senatul instituției de învățământ superior;
  - articolele publicate în reviste științifice;
  - brevetele de invenție;
  - tezele și materialele publicate ale comunicărilor științifice prezentate la congrese, simpozioane, conferințe științifice naționale și internaționale.
24. Lista edițiilor științifice pentru fiecare domeniu al științei (sau grup de specialități) se aprobă de Consiliul Național și se afișează pe site-ul acestuia.
25. Susținerea publică a tezei de doctor/doctor habilitat este precedată de examinarea ei de referenții oficiali. Referenții oficiali trebuie să fie specialiști în domeniul tezei, să nu aibă lucrări științifice în comun cu pretendentul, să dea dovadă de obiectivitate, principialitate și nepărtinire. Activitatea referenților oficiali și numărul lor este reglementat în actele normative ale Consiliului Național.

26. Referențul oficial prezintă în aviz nivelul științific și gradul de corespundere a tezei de doctor/doctor habilitat exigențelor prezentului regulament și altor acte normative ale Guvernului și ale Consiliului Național. Avizul, semnat și certificat, trebuie să reflecte compartimentele obligatorii pentru teza de doctor/doctor habilitat, inclusiv corespunderea dintre conținutul tezei și lucrările publicate, să conțină aprecieri generale și analitice, concluzii temeinic argumentate privind valoarea și originalitatea tezei în contextul preocupărilor actuale din domeniul abordat.
27. Titlurile științifice și științifico-didactice se conferă de Consiliul Național la propunerile consiliilor științifice ale organizațiilor din sfera științei și inovării acreditate și ale senatelor instituțiilor de învățământ superior acreditate, cu condiția prezenței unui aviz din partea Academiei de Științe și, respectiv, al Ministerului Educației.
28. Titlul științifico-didactic/științific de conferențiar universitar/conferențiar cercetător se conferă persoanelor care se află în funcția de conferențiar universitar/cercetător științific superior (sau în una superioară acesteia), ocupată, prin concurs sau atestare (cu cel puțin 0,25 din norma didactică) de cel puțin 1 an, dețin gradul științific de doctor sau doctor habilitat, au publicat mai mult de 15/20 de lucrări științifice și metodice, au o vechime în muncă științifico-didactică/științifică de cel puțin 5 ani, participă la procesul de instruire din instituțiile de învățământ superior/de pregătire a noi generații de cercetători științifici.
29. În cazul persoanelor care activează în domeniul culturii, artelor și sportului, titlul științifico-didactic de conferențiar universitar poate fi conferit și celor care nu au grad științific, dar care dețin titluri onorifice ale Republicii Moldova (sau ale altor state) și se află în funcția de conferențiar universitar (sau în una științifico-didactică superioară acesteia), ocupată prin concurs de cel puțin 4 ani, au mai mult de 20 lucrări de valoare în domeniu (inclusiv filme, opere literare, creații componistice, creații de arte plastice etc.), au elaborat programe și îndrumări metodice care se aplică în procesul didactic, sînt încadrați în procesul de instruire din instituțiile de învățământ superior de cel puțin 10 ani, au pregătit 3 (sau mai mulți) discipoli care dețin titluri onorifice, au devenit laureați ai concursurilor naționale și internaționale ori sînt sportivi de performanță.
30. În cazul persoanelor încadrate de cel puțin 10 ani în procesul de instruire din colegii sau din alte instituții de învățământ mediu de specialitate, la solicitarea consiliilor pedagogice ale acestora, titlul științifico-didactic de conferențiar universitar se conferă celor care au grad științific de doctor sau de doctor habilitat, au publicat peste 15 lucrări științifice și metodico-didactice (monografii, manuale), utilizate în procesul de învățământ.
31. Titlul științifico-didactic/științific de profesor universitar/profesor cercetător se conferă persoanelor care se află în funcția de profesor universitar/cercetător științific coordonator (sau în una superioară acesteia), ocupată prin concurs sau atestare, cel puțin 1 an, au gradul științific de doctor habilitat și titlul științifico-didactic/științific de conferențiar universitar /conferențiar cercetător, au publicat mai mult de 40/45 lucrări științifice și metodice de valoare (în reviste de specialitate cu recenzenti), monografii, manuale etc., dintre care cel puțin 5 după susținerea tezei de doctor habilitat, au o vechime în muncă științifico-didactică/științifică de cel puțin 10 ani,

participă la procesul de instruire din instituțiile de învățământ superior/de formare a noi generații de cercetători științifici, au pregătit cel puțin 2/3 doctori și/sau doctori habilitați.

32. Titlul științifico-didactic de profesor universitar poate fi conferit și persoanelor care dețin grad științific de doctor și titlu științifico-didactic de conferențiar universitar/conferențiar cercetător, dar care se află în funcția de profesor universitar/cercetător științific coordonator (sau una superioară acesteia), ocupată prin concurs sau atestare, de cel puțin 4 ani, au publicat mai mult de 40/45 lucrări științifice și metodice de valoare (în reviste de specialitate cu recenzenți), monografiile, manuale etc., au o vechime în munca științifico-didactică/științifică de cel puțin 20 de ani, participă la procesul de instruire din instituțiile de învățământ superior/de formare a noi generații de cercetători științifici, au pregătit cel puțin 4/5 doctori.
33. În cazul persoanelor care activează în domeniul culturii și artelor, titlul științifico-didactic de profesor universitar poate fi conferit și unor persoane cu titlu științifico-didactic de conferențiar universitar, dar fără grad științific, notorii ca personalități proeminente în sfera lor de activitate, dețin titluri onorifice ale Republicii Moldova (sau ale altor state), se află în funcția de profesor universitar (sau în una superioară acesteia), ocupată prin concurs, de cel puțin 4 ani, au mai mult de 30 lucrări de valoare în domeniu (filme, opere literare, creații componistice, creații de arte plastice etc.), dintre care cel puțin 10 publicate după conferirea titlului de conferențiar universitar, participă la procesul de instruire din instituțiile de învățământ superior de cel puțin 20 de ani, au elaborat manuale, programe și îndrumări metodice care se aplică în procesul didactic, au pregătit cel puțin 5 discipoli care dețin titluri onorifice, au devenit laureați (diplomanți) ai concursurilor naționale și internaționale.
34. În cazul persoanelor care activează în domeniul sportului, titlul științifico-didactic de profesor universitar poate fi conferit și unor persoane care nu au grad științific de doctor și titlu științifico-didactic de conferențiar universitar, dar care îndeplinesc funcția de antrenor, dețin titlul de „Om emerit”, se află în funcția de profesor universitar (sau în una superioară acesteia), ocupată prin concurs sau atestare, de cel puțin 4 ani, au publicat mai mult de 30 lucrări științifice și metodico-didactice de valoare, implementate în practica pedagogică, dintre care cel puțin 10 după conferirea titlului științifico-didactic de conferențiar universitar, participă la procesul de instruire din instituțiile de învățământ superior de cel puțin 20 de ani, au pregătit cel puțin 2 sportivi de performanță premiați la campionatele europene, mondiale sau la Jocurile Olimpice.
35. Solicitățile privind recunoașterea și echivalarea gradelor și titlurilor științifice și titlurilor științifico-didactice obținute în alte țări sînt înaintate Consiliului Național personal de către deținătorii acestor titluri.
36. În conformitate cu Regulamentul cu privire la recunoașterea și echivalarea actelor de înaltă calificare științifică și științifico-didactică obținute în străinătate, aprobat de Guvern, dosarele de atestare cu privire la nostrificarea gradelor și titlurilor științifice și titlurilor științifico-didactice sînt examinate de comisii de experți în domeniu, iar, în lipsa acestora, de comisii de experți constituite ad-hoc.
37. Instituția experților a Consiliului Național constă din comisii de experți în domeniu, din experți independenți și din comisii de experți constituite ad-hoc, care activează conform unui regulament, aprobat de Consiliul Național.